

Brussel, 18 december 2023
(OR. en)

16683/23
ADD 1

LIMITE

CORLX 1125
CFSP/PESC 1676
CONOP 137
CONUN 311
COARM 328

NOTA

Betreft: Besluit van de Raad betreffende de ondersteuning van het Verdrag inzake biologische en toxiwapens (BTWC) voor de periode 2024-2027
– Bijlage

BIJLAGE

Project betreffende de ondersteuning van het Verdrag inzake biologische en toxiwapens (BTWC) voor de periode 2024-2027

1. ACHTERGROND EN MOTIVERING

Het Verdrag inzake biologische en toxiwapens (BTWC) is een essentieel onderdeel van de inspanningen die de internationale gemeenschap levert tegen de proliferatie van massavernietigingswapens.

Het BTWC telt momenteel 185 staten die partij zijn en 4 ondertekenende staten. Acht staten hebben het verdrag niet ondertekend en zijn er evenmin toe toegetreden. Om een sterke wereldwijde norm tot stand te brengen en te handhaven tegen het gebruik van biologische wapens om mensen, dieren of planten te doden, is het van belang dat zo veel mogelijk staten tot het verdrag toetreden. Vaak dienen landen die zich in het proces van toetreding tot het verdrag bevinden verzoeken om juridische en technische ondersteuning in bij de ondersteunende eenheid voor de uitvoering van het verdrag (Implementation Support Unit – ISU).

Hoewel bijna elk land ter wereld tot het BTWC is toegetreden, lopen de uitvoeringsniveaus van het verdrag op nationaal niveau sterk uiteen. Regelmatig dienen staten die partij zijn bij het BTWC, vaak ontwikkelingslanden, verzoeken om specifieke technische en juridische bijstand in bij de ISU.

De verzoeken om bijstand voor zowel ondersteuning van de universalisering van het verdrag als capaciteitsopbouwactiviteiten die bij de ISU worden ingediend, gaan haar capaciteiten en beschikbare middelen voor bijstandsverlening te boven.

Om deze redenen en om onverwijld praktische uitvoering te geven aan sommige elementen van de EU-strategie tegen de proliferatie van massavernietigingswapens, zal dit project dienen als operationeel beleidsinstrument om het verdrag verder te versterken door de universalisering en uitvoering ervan op nationaal niveau te ondersteunen. Het project zal voortbouwen op de geslaagde uitvoering van de Gemeenschappelijke Optredens 2006/184/GBVB en 2008/858/GBVB, en de Besluiten 2012/421/GBVB, (GBVB) 2016/51, (GBVB) 2019/97 en (GBVB) 2021/2072 van de Raad.

Het project zal zorgen voor de essentiële follow-up van en een impuls geven aan de gedurende 2019-2024 ondernomen activiteiten in het kader van Besluit (GBVB) 2019/97 van de Raad ter ondersteuning van het BTWC. Het zal ook de duurzaamheid van deze activiteiten waarborgen, de uitvoering van de resultaten van de negende toetsingsconferentie (28 november tot en met 16 december 2022, Genève) verbeteren en het tijdens die conferentie overeengekomen intersessionele programma voor 2023-2026 ondersteunen. Het project zal ook een cruciale bijdrage leveren om de besprekingen over het BTWC inclusiever en diverser te maken, onder meer door een betere integratie van het jongerenperspectief.

In 2024 zal het project parallel worden uitgevoerd met het lopende Besluit 2021/2072 (GBVB) van de Raad (december 2021 - december 2024), zonder overlapping van activiteiten en met optimale benutting van mogelijke synergieën tussen de twee besluiten.

Aan dit project liggen de volgende beginselen ten grondslag:

- a) optimaal benutten van de ervaring met de Gemeenschappelijke Optredens 2006/184/GBVB en 2008/858/GBVB, en de Besluiten 2012/421/GBVB, (GBVB) 2016/51, (GBVB) 2019/97 en (GBVB) 2021/2072 van de Raad;

- b) bijstand verlenen aan staten die partij zijn en aan staten die geen partij zijn bij het BTWC op basis van hun specifieke behoeften en op hun verzoek wat betreft de verbeterde uitvoering en universele toepassing van het BTWC;
- c) stimuleren van lokale en regionale verantwoordelijkheid voor de projecten om de duurzaamheid op lange termijn te garanderen en om in het kader van het BTWC een partnerschap tussen de Europese Unie en derde partijen op te bouwen;
- d) aandacht besteden aan de resultaten van de negende toetsingsconferentie (28 november tot en met 16 december 2022, Genève) en ondersteunen van het nieuwe intersessionele programma;
- e) ondersteunen van de voorzitters van de BTWC-bijeenkomsten en optimaal benutten van het mandaat van de ISU;
- f) bijdragen tot het bevorderen van de vrede en veiligheid en gezondheidsdoelstellingen door de doeltreffende uitvoering van het BTWC door de verdragsstaten en door de universalisering ervan.

2. ALGEMENE DOELSTELLING

Dit project heeft tot doel de nationale en internationale veiligheid te versterken tegen de dreiging die uitgaat van biologische wapens, door wereldwijd de toetreding tot het BTWC te bevorderen, de capaciteit van de verdragspartijen te versterken om het verdrag daadwerkelijk uit te voeren, en ngo's, het maatschappelijk middenveld en de wetenschaps- en technologie-gemeenschappen bewuster maken van het belang van het verdrag.

3. SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN

De verwachte resultaten van dit project zijn de volgende:

- a) universele toetreding tot het BTWC te bevorderen, door staten die geen partij zijn bij het verdrag aan te moedigen zich meer bewust te worden van de voordelen van toetreding tot het BTWC en van meer betrokkenheid bij de BTWC-vergaderingen en andere activiteiten;

- b) nationale capaciteit te ontwikkelen voor de uitvoering van het BTWC in ontwikkelingslanden om ervoor te zorgen dat zij het verdrag daadwerkelijk uitvoeren, en tegelijkertijd netwerken tot stand te brengen voor actieve samenwerking met nationale tegenhangers, deskundigen en nationale instellingen die hoogwaardige en relevante hulp kunnen verlenen;
- c) mogelijkheden voor capaciteitsopbouw te bieden aan jonge beleidsmakers, wetenschappers en academici uit het Globale Zuiden die actief zijn op gebieden die verband houden met het BTWC, door de ontwikkeling van netwerken van jonge professionals aan te moedigen en gebruik te maken van door de Europese Unie ontwikkeld opleidingsmateriaal;
- d) het intersessionele programma voor 2024-2026 te ondersteunen;
- e) instrumenten voor bewustmaking, educatie en betrokkenheid te bevorderen.

4. VERWACHTE OUTPUTS EN ACTIVITEITEN

De EU ondersteunt de volgende activiteiten die bij de maatregelen van de EU-strategie tegen de verspreiding van massavernietigingswapens aansluiten:

Activiteit 1 – universele toetreding tot het BTWC ondersteunen

4.1.1. Doel van de activiteit

Het BTWC telt momenteel 185 staten die partij zijn en 4 ondertekenende staten (Egypte, Haïti, Somalië, de Syrische Arabische Republiek). Acht staten hebben het verdrag niet ondertekend en zijn er evenmin toe toegetreden (de Comoren, Djibouti, Eritrea, Israël, Kiribati, (de Federale Staten van) Micronesia, Tsjaad en Tuvalu). Met de universalisering van het BTWC wordt getracht dat zo veel mogelijk staten toetreden tot het verdrag. Voor de staten die partij zijn bij het BTWC is het reeds lang een prioriteit om volledige universaliteit van het verdrag te bereiken. Om een sterke wereldwijde norm tot stand te brengen en te handhaven tegen het gebruik van biologische wapens om mensen, dieren of planten te doden, is het van belang dat zo veel mogelijk staten tot het verdrag toetreden. Bij recente en ophanden zijnde toetredingen tot het verdrag zijn strategische en gepersonaliseerde universaliseringsinspanningen doorslaggevend gebleken.

Bij deze activiteit wordt voortgebouwd op de activiteiten en resultaten in het kader van project 1 van Besluit (GBVB) 2019/97 van de Raad ter bevordering van de universalisering van het BTWC. Doel is voornamelijk de inspanningen die momenteel aan de gang zijn en bij de eerdere besluiten van de Raad zijn aangevat, op te voeren.

4.1.2. Beschrijving van de activiteit

Deze activiteit is erop gericht het effect van de activiteiten in het kader van eerdere besluiten van de Raad van de EU te vergroten en te zorgen voor de nodige follow-up om landen aan te sporen het BTWC te ratificeren of ertoe toe te treden. Deze intensievere follow-up zal worden aangeboden aan maximaal twee staten, ongeacht of zij het BTWC hebben ondertekend, die aantonen dat zij aanzienlijke vooruitgang hebben geboekt in hun ratificatie- of toetredingsproces. Tijdens bezoeken op maat aan Genève en daaropvolgende vervolfbezoeken worden specifieke verzoeken om bijstand behandeld, waarbij onder meer het bewustzijn over het verdrag op nationaal niveau wordt vergroot en initiële juridische en technische ondersteuning wordt geboden bij de uitvoering van het verdrag. Ook externe belanghebbenden zullen bij deze bezoeken worden betrokken.

4.1.3. Verwachte resultaten van de activiteit

1. Nationale autoriteiten en belanghebbenden in staten die geen partij zijn bij het BTWC, met inbegrip van parlementsleden, overheidsfunctionarissen en het maatschappelijk middenveld, krijgen een beter inzicht in de voordelen van toetreding tot het BTWC.

2. Steeds meer staten die geen partij zijn bij het BTWC, verklaren tot het verdrag te willen toetreden, beginnen activiteiten en vergaderingen te organiseren, en zetten stappen in de richting van toetreding/ratificatie.

Activiteit 2 – capaciteit opbouwen ter ondersteuning van de nationale uitvoering van het BTWC

4.2.1. Doel van de activiteit

Krachtens artikel IV van het BTWC moeten de staten die partij zijn alle nodige maatregelen nemen om het verdrag op nationaal niveau uit te voeren. Niet alle staten die partij zijn voeren het verdrag echter in dezelfde mate uit. Deze activiteit is erop gericht specifieke technische en juridische bijstand te verlenen aan staten die partij zijn en die om dergelijke capaciteitsopbouw verzoeken.

4.2.2. Beschrijving van de activiteit

Dit project is toegespitst op de voortzetting van de activiteiten die zijn opgestart overeenkomstig Besluit (GBVB) 2019/97 van de Raad in het kader van de uitgebreide bijstandsprogramma's en nationale paraatheidsprogramma's ervan. De beraadslagingen en mogelijke aanbevelingen van de Groep voor de versterking van het BTWC, die tijdens de negende toetsingsconferentie is opgericht, over de nationale uitvoering zullen nauwgezet worden gevolgd en dienovereenkomstig in de projectuitvoering worden opgenomen.

De staten die partij zijn en die om dergelijke bijstand van de ISU van het BTWC verzoeken, worden de volgende soorten capaciteitsopbouwactiviteiten aangeboden, waarbij modulair te werk wordt gegaan, d.w.z. op basis van de aangegeven bijstandsbehoeften van de staat in kwestie:

- nationale bewustmaking / inleiding over het BTWC;
- bijstand op wetgevingsgebied;
- opleiding over het opstellen en indienen van verslagen over nationale vertrouwenwekkende maatregelen;
- bewustmaking over het BTWC onder jonge wetenschappers en universiteitsstudenten;

- uitwerken van nationale inventarissen van gevaarlijke ziekteverwekkers;
- voor alle andere verzoeken om bijstand, ondersteuning bij het opstellen van verzoeken om bijstand op grond van artikel X.

Bovengenoemde capaciteitsopbouwactiviteiten zullen gedurende de gehele looptijd van het project en binnen de vastgelegde begrotingsgrenzen worden aangeboden aan de staten die partij zijn en die om dergelijke bijstand verzoeken. De bijstandsactiviteiten worden bij voorkeur met fysieke aanwezigheid uitgevoerd, maar indien het gunstiger wordt geacht, kunnen online-formaten worden gebruikt (bv. bij jongerenevenementen). Indien van toepassing worden de drie regionale centra van het Unoda betrokken bij de organisatie van de evenementen voor capaciteitsopbouw.

Indien het verzoek van een staat om bijstand volgens de ISU van het BTWC of volgens het Unoda verder gaat dan bovengenoemde capaciteitsopbouwactiviteiten, dan wordt de staat bijgestaan bij het opstellen van een verzoek op grond van artikel X en wordt hij in samenwerking met de ISU van het BTWC in contact gebracht met andere externe bijstandsverleners.

In het kader van deze activiteit zal het Unoda samenwerken met de EU-lidstaten, deskundigen en nationale instellingen die in staat zijn relevante bijstand van hoge kwaliteit te verlenen. Voor het opstellen van nationale inventarissen van gevaarlijke ziekteverwekkers blijft het Unoda samenwerken met het Nederlandse Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) om per jaar ten minste één staat die partij is op dit gebied de ondersteunen. Ook worden middelen ingezet om de huidige software voor het beheer van de nationale inventarissen van gevaarlijke ziekteverwekkers te upgraden en te vertalen om deze voor meer staten die partij zijn beschikbaar te maken. Naargelang het geval zal het Unoda ook blijven samenwerken met het Unicri, met de EU-kenniscentra voor de beperking van CBRN-risico's, en met niet-gouvernementele organisaties en denktanks. Het project zal de staten die partij zijn ook aanmoedigen om waar mogelijk de oprichting van netwerken in hun regio's of subregio's te bevorderen. Daarom kunnen ook regionale vormen voor capaciteitsopbouwactiviteiten worden overwogen, afhankelijk van de specifieke verzoeken om bijstand van de betrokken staten.

In het kader van deze activiteit zal tevens één collegiale toetsing worden georganiseerd teneinde de steun voor dit concept verder te verbreden. De toetsing zal voortbouwen op de toetsingen die zijn uitgevoerd in Frankrijk (2013), in de Benelux-landen (2015), in Marokko (2017) en in de Kirgizische Republiek (2022).

4.2.3. Verwachte resultaten van de activiteit

1. De staten die partij zijn bij het BTWC versterken hun nationale capaciteit om het verdrag uit te voeren door middel van specifieke bijstand op bepaalde gebieden waar daar behoefte aan is, intensiveren de coördinatie en netwerkvorming met belanghebbenden die bij het BTWC-proces betrokken zijn, en vergroten hun bijdragen aan het BTWC, onder meer met verslagen over vertrouwenwekkende maatregelen.
2. De staten die partij zijn bij het BTWC zoeken meer mogelijkheden voor samenwerking en bijstand, verhogen hun vertrouwensniveaus en versterken hun BTWC-netwerken door middel van gedachtewisselingen en besprekingen in het kader van collegiale toetsingen.
3. Het vermogen van geselecteerde staten die partij zijn bij het BTWC om een aanval met biologische wapens te voorkomen en erop te reageren, wordt vergroot.

Activiteit 3 – initiatief “Youth for Biosecurity” (jongeren voor biobeveiliging)

4.3.1. Doel van de activiteit

Deze activiteit bouwt voort op de activiteiten en resultaten in het kader van project 3 van Besluit (GBVB) 2019/97 van de Raad. Via het initiatief “Youth for Biosecurity” wordt een nieuwe en innovatieve ruimte geboden voor de perspectieven van een nieuwe generatie biobeveiligingsprofessionals en is een beroep gedaan op de deskundigheid van jongeren. Er werd een netwerk van meer dan 100 getalenteerde wetenschappers uit het Globale Zuiden opgericht, waardoor een gemeenschap tot stand is gekomen van jonge deskundigen die actief worden betrokken bij de besprekingen in verband met het BTWC. De activiteit heeft tot doel jonge beleidsmakers, wetenschappers en academici uit het Globale Zuiden die zich bezighouden met BTWC-gerelateerde beleidsdomeinen, de gelegenheid te blijven bieden hun capaciteiten te ontplooiën.

4.3.2. Beschrijving van de activiteit

Om dit doel te verwezenlijken, worden elk jaar drie beurzenprogramma's met telkens twintig deelnemers georganiseerd. De programma's bestaan uit een online voorbereidingsfase en een verblijf van één week in Genève. De beurs is bedoeld om jongeren uit het Globale Zuiden samen te brengen om hen de multilaterale onderhandelingen in het kader van het BTWC te laten volgen en in contact te brengen met diplomaten en deskundigen. In het bijzonder zullen jonge vrouwen uit het Globale Zuiden worden aangemoedigd tot deelname, en daarom zal een van de drie beurzenprogramma's enkel openstaan voor vrouwelijke wetenschappers.

De activiteit zal voortbouwen op succesvolle initiatieven zoals "Youth for Disarmament" (jongeren voor ontwapening) van het Unoda, deze verder uitwerken, en ervoor zorgen dat de reeds aangevangen inspanningen worden voortgezet.

4.3.3. Verwachte resultaten van de activiteit

1. Grotere deelname van jongeren uit het Globale Zuiden, waaronder jonge vrouwen, aan het BTWC-proces, met name aan bijeenkomsten en evenementen in verband met biobeveiliging en aan de oprichting van een solide netwerk van jonge wetenschappers uit het Globale Zuiden.

Activiteit 4 – het intersessioneel programma van het BTWC ondersteunen

4.4.1. Doel van de activiteit

Het sponsoringprogramma van het BTWC ondersteunt ontwikkelingslanden om hun vertegenwoordigers naar officiële BTWC-bijeenkomsten in Genève te sturen. Deze bijeenkomsten omvatten onder meer de toetsingsconferentie, die om de vijf jaar wordt gehouden, en bijeenkomsten die plaatsvinden in de intersessionele periode tussen de toetsingsconferenties. Het sponsoringprogramma is ingesteld tijdens de zevende toetsingsconferentie (2011) en vervolgens verlengd tijdens de achtste (2016) en laatstelijk de negende toetsingsconferentie (2022). Het sponsoringprogramma wordt gefinancierd met vrijwillige bijdragen van de staten die partij zijn.

4.4.2. Beschrijving van de activiteiten

Deze activiteit is bedoeld om het sponsoringprogramma te ondersteunen zodat deskundigen uit ontwikkelingslanden kunnen deelnemen aan de intersessionele BTWC-bijeenkomsten in Genève. Het sponsoringprogramma zal ook worden aangewend om ambtenaren uit staten die nog geen partij bij het verdrag zijn naar BTWC-bijeenkomsten in Genève te brengen om hen bekend te maken met officiële BTWC-bijeenkomsten.

4.4.3. Verwachte resultaten van de activiteit

1. Op regionaal/subregionaal niveau wordt overeenstemming bereikt over de doelstellingen van het intersessionele programma van het BTWC voor 2024-2026 en de staten die partij zijn worden verder voorbereid om in 2027 aan de tiende toetsingsconferentie deel te nemen.
2. Door hun gesponsorde deelname aan deze sessies krijgen deskundigen uit ontwikkelingslanden die partij bij het BTWC zijn een beter inzicht in het intersessionele BTWC-programma en de toetsingsconferenties ervan.

Activiteit 5 – instrumenten voor outreach, educatie en betrokkenheid

4.5.1. Doel van de activiteit

Het doel van de activiteit is concrete en praktische onderwijs- en bewustmakingsinstrumenten, -materialen en -benaderingen te ontwikkelen om alle bovenstaande activiteiten mogelijk te maken en te ondersteunen en de algemene zichtbaarheid van het BTWC te vergroten. Alle activiteiten zullen worden uitgevoerd in overeenstemming met en zullen voortbouwen op de strategie voor onderwijs over ontwapening van het Unoda.

4.5.2. Beschrijving van de activiteit

Concreet wordt voorgesteld een cursusprogramma in de zes officiële talen van de VN op te stellen voor studenten in de biowetenschappen om meer bekendheid te geven aan de totstandkoming van het BTWC, de ontwikkeling ervan, en het blijvende belang van het verdrag voor de handhaving van vrede en veiligheid. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan onderwerpen waarvoor studenten bijzondere belangstelling hebben, zoals onderzoek voor tweërlei gebruik en wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen die voor het verdrag van belang zijn.

Ter gelegenheid van de 50e verjaardag van de inwerkingtreding van het BTWC in 2025, wordt voorgesteld bij de VN in Genève een viering van een halve dag te organiseren. Ook wordt voorgesteld een tijdens de viering te lanceren publicatie te financieren ter gelegenheid van die 50e verjaardag.

Om een breder publiek aan te spreken en inspanningen zoals de universalisering en versterkte uitvoering van het verdrag te vergemakkelijken, wordt ook voorgesteld de website van het BTWC te vertalen in alle officiële talen van de VN. Momenteel is de website namelijk enkel in het Engels beschikbaar.

4.5.3. Verwachte resultaten van de activiteit

1. Bovengenoemde activiteiten worden doeltreffend uitgevoerd en het effect ervan wordt vergroot met behulp van de ondersteunende instrumenten.

5. PERSONEEL

Voor de uitvoering van dit project moet er in Genève permanent personeel aanwezig zijn dat zorgt voor een gestroomlijnde uitvoering van de activiteiten die sinds de vaststelling van het vorige besluit van de Raad plaatsvinden. Momenteel bestaat het personeel in Genève dat zich bezighoudt met de uitvoering van dit besluit uit medewerkers op P3- en G6-niveau en tot eind oktober 2023 stelde een EU-lidstaat middelen ter beschikking voor een personeelslid op P2-niveau.

In het licht van het toepassingsgebied van de voorgestelde activiteiten zoals hierboven uiteengezet en om te zorgen voor een hoogwaardige uitvoering en duurzaamheid van de inspanningen en mogelijke verbanden met de werkzaamheden van de werkgroep, wordt voorgesteld een P2-betrekking toe te voegen en de eerder gefinancierde P3- en G6-betrekkingen te behouden. De P2-medewerker zal specifiek worden belast met de uitvoering van activiteit 3 – “Youth for Biosecurity”, en zal ondersteuning bieden bij de uitvoering van de activiteiten 1, 2 en 5.

6. VERSLAGLEGGING

Het Unoda of het ISU van het BTWC brengt jaarlijks verslag uit aan de hoge vertegenwoordiger over de voortgang van de uitvoering van de projecten.

7. LOOPTIJD

De totale looptijd van de uitvoering van de projecten wordt op 36 maanden geraamd.

8. ZICHTBAARHEID VAN DE EU

Het Unoda of het ISU van het BTWC doet al het nodige om onder de aandacht te brengen dat de georganiseerde activiteiten door de EU worden gefinancierd. Dit gebeurt conform de door de Europese Commissie opgestelde en gepubliceerde Handleiding communicatie en zichtbaarheid voor het externe optreden van de EU. Het Unoda of het ISU van het BTWC zal aldus via de nodige profilering en publiciteit de bijdrage van de EU zichtbaar maken en zodoende de rol van de Unie benadrukken, het EU-optreden transparant maken en bekendheid geven aan de redenen die aan dit besluit ten grondslag liggen, aan de steun van de EU voor dit besluit en aan de resultaten van die steun. Op het door de projecten geproduceerde materiaal zal de EU-vlag zichtbaar zijn, overeenkomstig de EU-richtsnoeren voor het juiste gebruik en de juiste weergave van de vlag.

9. BEGUNSTIGDEN

De begunstigden van universaliseringsactiviteiten in het kader van project 1 zijn staten die geen partij zijn bij het BTWC (ongeacht of zij het verdrag hebben ondertekend), met inbegrip van de particuliere sector, de academische wereld en ngo's, indien van toepassing.

De begunstigden van project 2 aangaande capaciteitsopbouwactiviteiten zijn staten die partij zijn bij het BTWC, met bijzondere aandacht voor staten die onlangs tot het verdrag zijn toegetreden.

De begunstigden van project 3 zijn jonge beleidsmakers, wetenschappers en academici uit het Globale Zuiden die zich bezighouden met BTWC-gerelateerde beleidsdomeinen.

De begunstigden van project 4 zijn functionarissen van de staten die partij zijn, met name functionarissen die zich met BTWC-kwesties bezighouden, bijvoorbeeld in diensten die als nationaal contactpunt zijn aangewezen en andere deskundigen die door de staten die partij zijn zelf zijn aangeduid.

De begunstigden van project 5 zijn de makers van het betreffende materiaal, alsmede degenen die er gebruik van maken, zoals studenten en docenten, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en ngo's.
